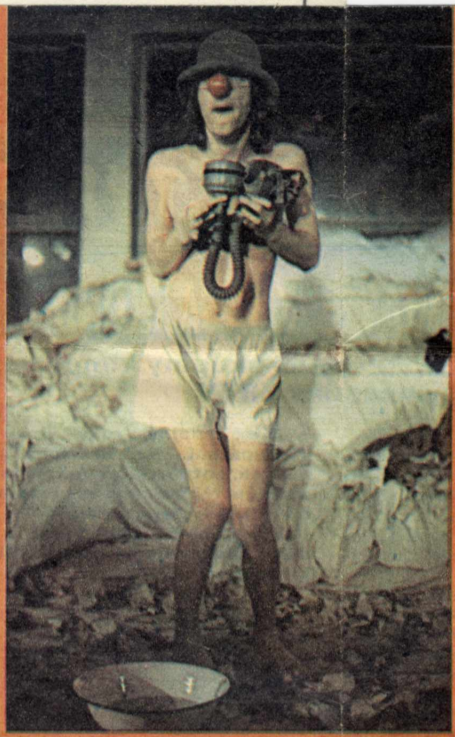

VYŠTRÍŽEK Z ČASOPISU

Kamarád, Bratislava

17. V. 1977

ze dne

VOJNA

ANI SLIEPKAM NEPRISTANE

Dušan Dušek

Foto:
Juraj Bartoš

Možno sa raz dostanete do divadla o nejakú hodinku skôr, dávno pred začiatkom predstavenia, keď sú chodby ešte tiché a všade je tma. Každý krok sa trikrát ozve: akoby vám niekto za chrbtom z ničoho-nič zaklopal. A javisko je prázdne, bez duše a života, len ťažko sa dá uveriť, že ožije. Zväčša to naozaj nemá význam — ísť do divadla takto zavčas. Ale niekedy má. Napríklad, keby ste ešte tohto roku zašli do Brna a išli okolo Domu umenia, keby na najbližšom plagáte bolo napísané — DIVADLO NA PROVÁZKU: PEPE — a keby na niektorých pouličných hodinách bola malá ručička na päťke a veľká na dvanástke, keby teda do začiatku predstavenia chýbalo ešte dve a pol hodiny, nedajte sa odradiť a vojďte. Oplatí sa, neobanujete.

Zahrievačka

Vošli sme. Na javisku je smetisko: potrhané papiere, periny, zabudnutý kočík. Kto to do začiatku predstavenia uprace? Nikto! Smetisko je javisko, tu sa stretne starý klaun so svojim kamarátom. A vlastne už sa stretol. Na javisku, zatiaľ bez kostýmov, stoja Bolek a Radek. Keby ste sa pozreli do divadelného rozvrhu hodín na tento deň, zistili by ste, že pri čase 17.00 je napísané slovo „zahrievačka“.

Bolek je vysoký a štíhly a má veľký nos — možno preto si ho ukrýva za červenú guľôčku, možno aj preto je z neho klaun. Celým menom sa volá Boleslav Polívka. Druhý herec je malý, aspoň pri Bolkovi, ale ináč vôbec nie je malý — je taký, aký má jeden desaťročný chlapec byť. Takže nie je malý a nie je ani herec — je to taký istý žiak ako vy a celým menom sa volá Radek Baláš. Bolek si ho vybral z brnenských detí do hry PEPE — a ako sa neskôr ukáže, práve z Radka sa stane Pepe. Ale to bude až večer, keď tu budú diváci. Zatiaľ je to iba „zahrievačka“.

Zahrievačka, zahrievačka — čo je to tá zahrievačka? Musíme sa pozerať.

Hru PEPE už mesiac nehrali. Aby večer všetko klapalo, Bolek a Radek si precvičujú niektoré kúsky a parádinky. Tridsať ráz letí vzduchom starý klobúk, preletí asi sedem metrov a tridsať ráz pristane na Radkovej hlave. Potom Radek odlamuje kúsky chlebovej kôrky, vyhadzuje ich do vzduchu a Bolek ich chytá do úst. Štvorročne hrajú na jednej gitare. A potom Bolek žongluje. A tak, ako mu okolo hlavy lietajú malé loptičky, tak isto letí čas. O chvíľu bude sedem hodín. Obaja herci sú zahriati, môžeme začať.

Pepe

Hneď na začiatku predstavenia sa ukáže, že s Bolkom a Radkom hrá ešte jeden živý herec — sliepka Pepe. Bolek — teraz už tulák a klaun — ju prinesie vo veľkej klietke na smetisko, kde je starý detský kočík. V ňom býva malý chlapec. Chvíľu to trvá, kým sa klaun a chlapec skamarátia, ale potom sa majú tak radi ako dobrý tatko a dobrý syn: podelia sa o vajíčko na tvrdo, ktoré im znesie Pepe, podelia sa o staré periny, podelia sa aj o starý kabát, do ktorého sa obaja zmestia, hrajú na gitare, bláznia sa s klobúkom. A mohli by sa mať ešte radšej a mohlo by im byť ešte lepšie, keby nebola vojna. Lebo je vojna. Zlá, hnusná, nič dobrého pre ľudí. Ale ani pre sliepky. Starý klaun, ktorý na staré koliená našiel kamaráta, príde najprv o Pepeho-sliepku. Chlapec vidí, ako mu je za ňou smutno, vlezie do klietky a začne kotkodákať, že teraz on bude Pepe. A znovu sa tešia a je im spolu dobre. Ale stále je vojna. A tak starý klaun stratí aj druhého Pepeho a ostane sám. Vojna nie je pre ľudí. Vojna nie je pre sliepky. Vojna nie je pre nikoho. A starý klaun odchádza a na rukách nesie Pepeho, v sále je ticho, kde-tu slza, zrazu počujeme ako dýchame a naše ruky začínajú tleskať.

Titulky

Hru PEPE napísal, režíroval a hlavnú postavu klauna v Divadle na provázku hrá Bolek Polívka. Chlapca hrá Radek Baláš a Pepeho biela sliepka, ktorá niekedy po predstavení sama odchádza s hercami.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová Praha

17. VII. 1974

ze dne

Polívkova klauniáda v Divadle na provázku

Jmenuje se **Pépe**. Ukazuje setkání dvou světů, světa dětí a světa dospělých. A jejich konfrontaci zároveň nastavuje zrcadlo dnešnímu světu. Pilot Saint-Exupéryho potkal malého prince na poušti v Africe, klaun Boleslav Polívka našel malého Josefa na poušti civilizace, vyprahlé zárem válečných hrůz, s chudými oázami vysychajících pramenů lidských vztahů. Velký klaun, tak trochu velké dítě, které se „nevejde“ do světa dospělých. Jeho nemotornost, směšnost i jeho sešlý, plandavý oblek jsou výrazem jeho neúspěšnosti v moderním světě i jeho nekonformnosti s ním. Malý princ, dospělý moudrostí srdce a čistým viděním, nezkaleným konvencemi světa velkých, sestoupil na zem ze své miniaturní daleké planety, Josef vystoupí z dětského kočárku, který je jeho mikrosvětem na kolečkách.

Malý Josef a velký klaun se potkají na smetišti civilizace v podobě stupňovitě, peřinami a novinami vystlané barikády, která je jim střídavě protiletectkým krytem a střídavě hřištěm či manéží jejich dětských a klaunských her. Tady si začnou spolu hrát, mezi jednotlivými nálety — symbolem válečného nebezpečí, které nepřestane

ohrožovat a deformovat naše životy, pokud se nám nepodaří uspořádat svět tak, aby pro ně nebylo místa.

Expozice večera je dlouhá, jednotlivé výstupy nejsou zatím správně rytmizovány, Polívka se probíješuje proti pravidlům dramatické stavby i proti široké škále svých pohybových výrazových možností, vyjadřuje se často jen mimikou, činoherním gestem a situací, ale na to všechno zapomenete v okamžiku, kdy Pépe — slepice v kleci — zahyne při náletu a Josef zaujme Pépeho místo. Nejdřív doslova v kleci, aby potěšil svého velkého přítele, a postupně v jeho srdci. Tady vystoupí nemotorný klaun poprvé ze své ošklivé skořápky. V dojemně půvabném pohřebním tanci za rakví Pépeho (kočárkem) jako by probleskla jeho křehká citlivá duše, jeho „vnitřní elegance květ“. Tady se začne odehrávat vzrušující drama vzniku lidského vztahu, které probíhá v podobě nádherných klaunských her.

Vyvrcholením je kloboukové číslo, vončím humorem i řemeslem cirkusové manéže. Házejí si klobouk, chytají jej přímo na hlavu, přeskakují se, podlézají, to vše v bleškových výměnách míst — až poslední ná-

let ukončí jejich hru života. Malý Josef zahyne. Ten okamžik, kdy neohrabaný, smutný klaun vynese z krytu mrtvého Josefa, kdy s ním stane v náručí před diváky, to je tvrdá obžaloba a odsouzení válečného násilí, to je výkřik protestu proti němu. Společně s klaunem strne dojetím, hrůzou i rozhořčením celé hlediště.

Jsou představení řemeslně dokonalejší, formálně vybroušenější, ale jen tu a tam se zrodí divadlo, které nás zasáhne hluboko uvnitř, na které se nezapomíná. „Co je důležité, je očím neviditelné. Musíme hledat srdcem.“ To je tajemství, které dala malému princovi jako dar na rozloučenou jeho přítelkyně liška. Velký klaun i malý Josef znají tajemství vidění srdce a dovedou mluvit řečí srdce k divákům.

Autor, režisér a hlavní představitel Boleslav Polívka je členem brněnského Divadla na provázku, které se během své krátké existence projevilo jako úrodná lůžka zájímavých pokusů. Klauniáda Pépe se hraje v Procházkově výstavní síni Domu umění, na primitivně upraveném pódiu bez opony. Siluety stromů, pouličních svítilen a starého divadla, prosvítající skleněnou stěnou za

pódiem, tvoří vpravdě výtvarnou kulisu a zároveň připomínají přítomnost světa civilizace. Výborného spolupracovníka má Polívka také v Jiřím Bulisovi, který s velkým pochopením dokresluje atmosféru hudbou dokonale začleněnou do toku představení.

Josefovi — Radovanu Balášovi je osm let. Vypadá, jako by malý princ z Exupéryho kreseb obživil, opustil na chvíli svou růži a beránka a sestoupil podruhé na naši planetu. Má neobyčejné nadání výrazného gesta a pohledu, smysl pro humor a naučil se i jevištní disciplíně. Polívkova práce s tímto hereckým partnerem, která sama o sobě je hlubokou sondou do světa dětských představ a reakcí, je obdivuhodná. Polívka podnikl tento náročný experiment — a uspěl nejen proto, že umí a ví, ale také proto, že má rád lidi a život vůbec. A v tom je ukryt klíč k Polívkově opravdové lyrice, bez sentimentality a bez patosu.

—dp—

Polivka: Pépe 2080

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižkové služby
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 72

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

DNP

Čs. televize, Praha

16 III. 1987

1K

2712187

(2)

22.15

ZVEME VÁS DO DIVADLA

PÉPE

O Pépem Bolka Polivky mnozí odborníci i laici tvrdí, že je to jeho nejsilnější inscenace. Jiní přisuzují prvenství Šaškovi a královně. Tento spor je však nedůležitý. Podstatné je, že B. Polivka patří (a už asi 15 let) k nejosobitějším tvůrcům našeho současného divadla. Herec, klaun, mim. Jeho domovskou scénou je Di-

vadlo na provázku, scéna Státního divadla v Brně, ale znají ho diváci po celé republice a vlastně i po celé Evropě. A mimo jiné i díky Pépemu.

Scéna evokuje válečné zbořeniště, kde zůstal dětský kočárek. Přichází klaun s obrovskou klecí, v níž je slepice Pépe. Sami ale dlouho nezůstávají. Z kočárku se vyklube desetiletý kluk a v přestávce mezi nálety si ti dva — malý Josef a velký klaun — začínají hrát. Hra je tu metaforou i konkrétním způsobem, jak navázat kontakt, jak si uhájit i v drastické životní situaci právo na důstojnou existenci. Pépe je Polivkovým dilem autorským, režijním a samozřejmě je

i protagonistou inscenace. Premiéra byla v r. 1974 (na obrazovce 1983) a úspěch je podmíněn nejen interpretačním uměním B. Polivky, ale i hlubokým mravním zaujetím, s nímž vyslovil jedno z neaktuálnějších témat naší doby.

Pépeho uvádíme u příležitosti Mezinárodního dne divadla, 27. března. Toto datum se zapsalo do světového kulturního kalendáře jako den zahájení Divadla národů v Paříži r. 1957. Založil ho mezinárodní divadelní ústav (ITI) pod patronací UNESCO v duchu myšlenky Divadlo spojuje národy. Polivkův Pépe k takovým dílům určitě patří. oš

Polivka Pépe (DNP)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižkové služby
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 73

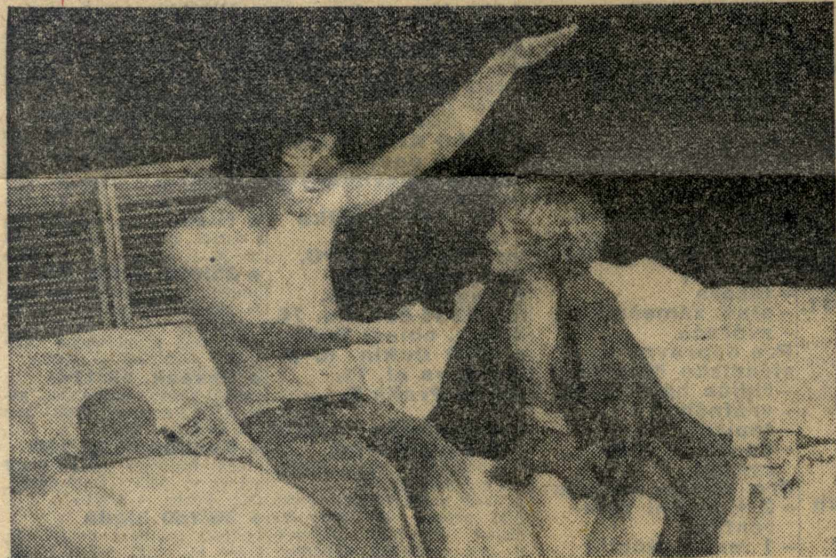
VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

15. VI. 1982

ze dne

1K

Bolek Polivka (na snímku Z. Kostíkové vlevo) zahájil svým představením Pépe, v němž alternují dva švýcarští školáci, II. ročník Festivalu mladé pantomimy, který potrvá do 21. června v Branickém divadle.